

Kyrkhälsning

INFORMATION FRÅN
KALMAR-YTTERGRANS FÖRSAMLING
ÖVERGRANS FÖRSAMLING
HÄGGEBY FÖRSAMLING
SKOKLOSTERS FÖRSAMLING

2-2018

*På kyrkogården
möts man av värme*

SIDAN 6-9

*Första hjälpen vid
sorg*

SIDAN 4

*Kyrkcentrum byter namn
till Magdalenakyrkan*

SIDAN 5

LEDARE

HÅBO PASTORAT – EN MÖTESPLATS FÖR ALLA

En person som blev inbjuden att träffa J. F. Kennedy, president i USA i början av 60-talet, berättade att mötet med presidenten var ”elektrifierande”. Presidenten hade så stark närvaro att mötet med honom blev överväldigande.

Vanligtvis upplever vi inte mötet med människor så starkt. De flesta mötena passerar obemärkt, men vare sig vi vill det eller inte så tar vi med oss något från varje möte.

Församlingarna i Håbo pastorat är mötesplatser. Ordet församling betyder just en samling av människor. Det fina med kyrkan är att det finns inga villkor för deltagandet. Alla är alltid välkomna. Här uppskattas man helt enkelt för att man är människa.

Men församlingarna är inte bara mötesplatser där människor möter människor. Här möter vi också Gud. Det mötet kan kännas obekvämt för många, men i kyrkan sker det på ett naturligt sätt i gudstjänsten.

Mötet med en annan människa gör något med oss. Mötet med Gud gör också något med oss. Bibeln är full av exempel på människors möten med Gud och vad det mötet gjorde med dem. T.ex. berättas om tio spetälska som kom till Jesus. I deras fall förde mötet med Jesus med sig en dramatisk förändring till det positiva. De blev alla botade från spetälska.

Ibland får mötet med Gud andra effekter. Man upplever att man blir hel som människa. Den pusselbit som fattades kom på plats. Kanske är

orsaken den att i mötet med Gud får man del av hans villkorslösa kärlek. Och det gör något med oss människor.

Många använder mötet med Gud för bön. Nu får vi inte allt vi önskar, men genom våra böner gör vi Gud delaktig i våra liv. Vi är inte längre ensamma.

Det finns många mötesplatser i vårt samhälle. Kyrkan är inte den enda. Men kyrkan har något unikt. Kyrkan har nämligen en oerhörd stark grund som mötesplats. Vi älskar människor därför att Gud gör det. Vi förlåter människor därför att Gud gör det. Vi säger att alla kan umgås med Gud därför att Gud säger det. Vi gör ingen skillnad på människor därför att Gud gör ingen skillnad på människor.

*Håbo pastorat
finns till för dig!*

Lars-Olof Eklund
Kyrkoherde

INNEHÅLL

sid 2 Ledare

sid 3 Allhelgonahelgens
händelser

sid 4 Första hjälpen vid sorg

sid 5 Kyrkcentrum byter namn

sid 6 Skokloster kyrka

sid 7 Kalmar kyrka

sid 8 Övergrans kyrka

sid 9 Yttergrans kyrka

sid 10 Att känna sig
välkommen

sid 11 Fördomar om kyrkan

sid 12 Kalender

FÖRTROENDEVALDA I HÅBO PASTORAT

KYRKOFULLMÄKTIGE

Linnéa Hagelin
Ordförande
tel. 073-993 35 03
e-post: linnea.hagelin@outlook.com

Ledamöter

Christer Staaf, 1:e vice ordf.
Zinaida Belonoshko, 2:e vice ordf.
Anders Svensson Uggla
Anita Ekström
AnnaKarin Andersson
Christian Nordberg
Daniel Pettersson
Elisabeth Rudin
Elsuari Rutersten
Gerry Andersson
Hans Svenning
Helene Cranser
Kjell Andersson
Leif Hagelin
Linnea Bjuhr
Maj-Lis Söder
Marie Nordberg
Mikael Högström
Siv Johnsson
Solweig Lundkvist
Thomas Moore
Ulrika Uhlander

Ersättare

Anita Krusemeng
Bengt Carlsson
Berith Skiöld
Göran Eriksson
Niels-Terje Valenkamph
Rune Westerlund
Sonja Thunman Larsson
Sven Erkert
Sven Roos
Sven-Erik Svensson
Ulf Lennerö

KYRKORÅDET

Ulrika Uhlander
Ordförande
tel. 070-228 12 23
e-post: ulrika@terrabus.se

Ledamöter

Gerry Andersson, vice ordf.
Anders Svensson Uggla
Christian Nordberg
Daniel Pettersson
Lars-Olof Eklund, kh
Maj-Lis Söder
Mikael Högström
Zinaida Belonoshko

Ersättare

AnnaKarin Andersson
Elsuari Rutersten
Kjell Andersson
Sven Roos
Sonja Thunman Larsson
Thomas Moore

BEREDNINGS- OCH

PERSONALUTSKOTTET

Ulrika Uhlander
Ordförande
tel. 070-228 12 23
e-post: ulrika@terrabus.se

Ledamöter

Gerry Andersson
Lars-Olof Eklund, kh

FASTIGHETSUTSKOTTET

Daniel Pettersson
Ordförande
tel. 070-374 75 57
e-post: skogard.dp@gmail.com

Ledamöter

Sven Erkert
Sven Roos
Christer Staaf
Daniel Pettersson

Ersättare:

Rolf Wallin
Leif Hagelin
Solweig Lundkvist
Karin von Hedenberg
Niels-Terje Valenkamph

VALNÄMNDEN

AnnaKarin Andersson
Ordförande
tel. 070-638 60 44
e-post: bagarbo@swipnet.se

Ledamöter

Maj-Lis Söder
Per Johan Pettersson
Daniel Pettersson

Ersättare:

Sven Erkert
Solweig Lundkvist
Helene Cranser
Elisabeth Rudin
Agneta Banér

FÖRSAMLINGSRÅDEN I HÅBO PASTORAT

KALMAR-YTTERGRANS

FÖRSAMLINGSRÅD

Sven Roos
Ordförande
tel. 070-699 28 50
e-post: zven@skrappa.net

Ledamöter

Christian Nordberg
Elsuari Rutersten
Gerry Andersson
Helene Cranser
Maj-Lis Söder
Solweig Lundkvist

Ersättare

Anita Welch
Linnéa Hagelin
Sven-Erik Svensson

ÖVERGRANS

FÖRSAMLINGSRÅD

Kjell Andersson
Ordförande
tel. 070-698 01 67
e-post: kjellanders39@gmail.com

Ledamöter

Anna Bonde
Christer Staaf
Elisabeth Rudin
Karin Crantz
Karin von Hedenberg

Ersättare

Hasse Svenning
Kristina Zetterberg
Thomas Moore
Sten-Åke Wengberg

HÄGGEBY FÖRSAMLINGSRÅD

Daniel Pettersson
Ordförande
tel. 070-374 75 57
e-post: skogard.dp@gmail.com

Ledamöter

Agneta Banér
Lena Bergström
Ingemar Nordström
Niels-Terje Valenkamph
Wiola Eriksson

Ersättare

Anita Ekström
Arne Lund
Claes Bursell
Lovisa Hagberg
Marie Tulesjö

SKOKLOSTER

FÖRSAMLINGSRÅD

Mikael Högström
Ordförande
tel. 070-385 00 47
e-post: micke.hogstrom@telia.com

Ledamöter

Anders Svensson Uggla
Bertil Johnsson
Carl-Ulrik von Essen
Gunilla Schei
Rolf Wallin
Sven Erkert
Ulf Lennerö

Ersättare

Anita Krusemeng
Else von Essen
Marit Simborn
Siv Jonsson

Kyrkoherde: Lars-Olof Eklund, 0171-46 80 22
lars-olof eklund@svenskakyrkan.se

Växeln: 0171-46 80 20

Hemsida: www.svenskakyrkan.se/habopastorat

Upplaga: 11400 ex

Producerad av: Enabygdens tidningsförlag AB

KALENDER

- Med reservation för ändringar

29 OKTOBER MÅNDAG

13.30 MAGDALENAKYRKAN **DIAKONIGRUPPENS MÅNADSMÖTE** Ansvarig: Malin Jonsgården.

30 OKTOBER TISDAG

13.00 MAGDALENAKYRKAN **MÄSSA PÅ FINSKA** Terttu Salmela, präst. Anna Graveley, musiker. Finska kören medverkar. Kyrkkaffe. & **FINSKA GRUPPEN** Vi träffas och pratar om aktuella händelser och samhällsfrågor. Tankar kring våra egna liv, roliga och sorgliga historier.

19.00 KALMAR KYRKA **MÄSSA I TAIZÉANDA** Stefan Sundbäck, präst. Jan Holmgren, oboe. Anna-Lena Hallgren, flöjt. Mikael Rutersten, orgel. Kyrkkaffe.

31 OKTOBER ONSDAG

08.30 MAGDALENAKYRKAN **MORGONMÄSSA** Caroline Schei, präst, Mikael Rutersten, musiker. Kyrkfrukost.

18.30 MAGDALENAKYRKAN **VECKOMÄSSA** Stefan Sundbäck, präst, Gunilla Nordqvist Paulsson, musiker. Kyrkkaffe.

1 NOVEMBER TORSDAG

14.00 POMONA **GUDSTJÄNST** Jenny Nordström, präst, Anna Graveley, musiker.

FOTO: ANNA SARA NILSSON/IKON

Lördag
3 november

Alla helgons dag

LÖRDAG 3 NOVEMBER. Den är speciell för dig som mist någon under året. Att tända ljus för den du saknar kan betyda så mycket, inte minst när vi får göra det tillsammans med andra. Alla våra kyrkor är öppna och vi firar Minnesgudstjänster där vi tänder ljus för alla som gått bort under året. Det finns möjlighet till samtal med präst eller diakon i kyrkorna. *Varmt välkommen! Lars-Olof Eklund, kyrkoherde*

KYRKTAXI! RING SENAST FREDAG KL 11. TEL. 0171-46 80 20

HÖGMÄSSA

11.00 YTTERGRANS KYRKA
Stefan Sundbäck, präst. Mikael Rutersten, musiker. Kyrkan öppen till kl 17.00. Kyrkkaffe.

11.00 MAGDALENAKYRKAN KYRKCENTRUM
Gudstjänsten sammanlyst till Yttergrans kyrka kl 11.00.

KONSERT

13.00 SKOKLOSTERS KYRKA
Musikgruppen Cantamás. Nadja Elhousny Nygårdh, präst. Andakt. Fri entré.

MINNESGUDSTJÄNST

15.00 KALMAR KYRKA
17.00 KALMAR KYRKA
Stefan Sundbäck, präst. Malin Jonsgården, diakon. Jan Holmgren, oboe. Anna-Lena Hallgren, flöjt. Mikael Rutersten, orgel. Kyrkan öppen från kl 14.00-18.00.

MINNESGUDSTJÄNST

14.00 ÖVERGRANS KYRKA
Caroline Schei, präst. Anna Graveley, musiker. Linnéa Walger, diakon. Trio Sonores. Kyrkan öppen kl 12.30-15.30. Soppa serveras i vapenhuset från klockan 13.00.

MINNESGUDSTJÄNST

16.00 SKOKLOSTERS KYRKA
Nadja Elhousny Nygårdh, präst. Anna Graveley, musiker. Bodil Wrangsjö, diakon. Trio Sonores. Teckenspråkstolk. Kyrkan öppen kl 12.00-18.00. Det finns enkelt fika.

MINNESGUDSTJÄNST

18.00 HÄGGEBY KYRKA
Ulla Berglund, präst. Anna Graveley, musiker. Bodil Wrangsjö, diakon. Trio Sonores. Kyrkan öppen från kl 17.00. Servering.

MINNESGUDSTJÄNST

18.00 YTTERGRANS KAPELL
Caroline Schei, präst. Linnéa Walger, diakon. Harriet Nilsson, cello. Leif Hall, orgel. Kapellet öppet från kl. 17.00.

”En varm tanke till dig som sörjer och saknar”

En soppa kan:

MÄTTA EN HUNGRANDE MAGE

VÄRMA EN FRUSEN SJÄL

BRYTA EN ENSAMHET

UNDERLÄTTA EN VARDAG

Kom och ät soppa tillsammans!

MAGDALENAKYRKAN

Varje tisdag 12.00-13.00

HÄGGEBYGÅRDEN

En torsdag i månaden 11.30-13.00 (15 november och 13 december)

KLOSTERGÅRDEN

Lunch en torsdag i månaden 11.30-13.00 (8 november)

Middag en torsdag i månaden 17.00-18.30 (22 november)

SÖNDAG 4 NOVEMBER

SÖNDAGEN EFTER ALLA HELGONS DAG, ELLER ALLA SJÄLARS DAG. DAGENS RUBRIK: VÅRT EVIGHETSHOPP. KYRKTAXI! RING SENAST FREDAG KL 11. TEL. 0171-46 80 20

MÄSSA

Bibelpyssel för barn
KL 11.00 SKOKLOSTERS KYRKA
Caroline Schei, präst, Anna Graveley, musiker. Kyrkkaffe. Kyrkan är öppen kl. 11.00-16.00 och guide finns på plats, som gärna berättar om kyrkan och dess historia.

HÖGMÄSSA

Bibelpyssel för barn
KL. 11.00 MAGDALENAKYRKAN
Stefan Sundbäck, präst, Mikael Rutersten, musiker. Kyrkkaffe.

GUDSTJÄNST

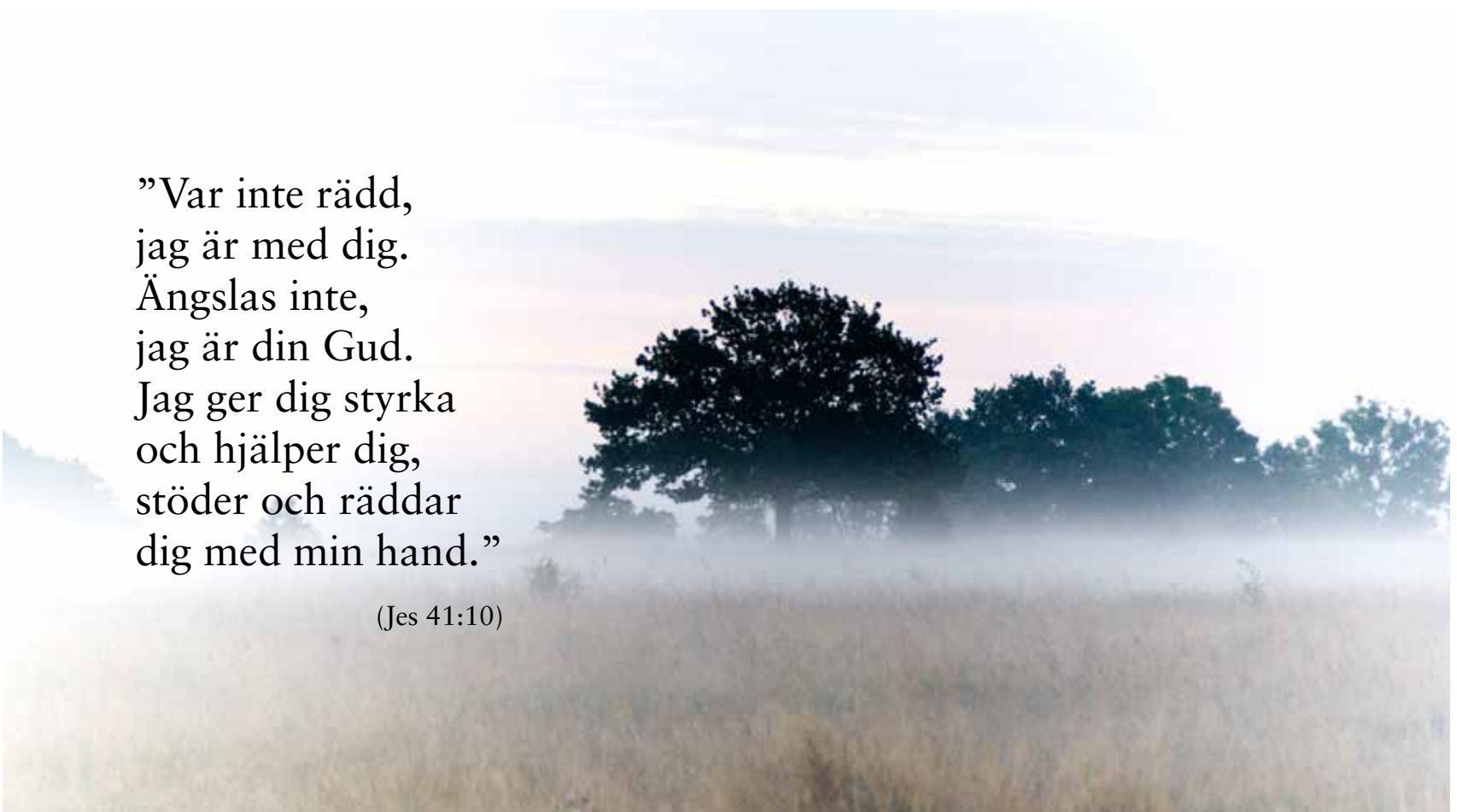
KL 18.00 HÄGGEBY KYRKA
Caroline Schei, präst, Anna Graveley, musiker.

FÖRSTA HJÄLPEN VID SORG

”Var inte rädd,
jag är med dig.
Ängslas inte,
jag är din Gud.
Jag ger dig styrka
och hjälper dig,
stöder och räddar
dig med min hand.”

(Jes 41:10)

KONKRETA TIPS SOM GÖR DET LITE LÄTTARE ATT FINNAS DÄR FÖR NÅGON SOM SÖRJER

Ingen människa ska behöva vara ensam i sin sorg. Därför har Svenska kyrkan samlat tankar och konkreta tips som gör det lite lättare för oss som medmänniskor att finnas där för någon som sörjer.

Sorg kan inte botas, men genom att dela den kan sorgen göras mer uthärdlig. Tipsen är baserade på Svenska kyrkans långa erfarenhet av att möta och stötta sörjande och tänkta som en första hjälp, för den första tiden, när döden drabbar.

All sorg är unik och det finns inga absoluta sanningar eller instruktioner att applicera. Kanske är det också därför som så många känner sig osäkra inför mötet med andras sorg. Med de här tipsen hoppas Svenska kyrkan kunna bidra till att fler ska känna sig lite tryggare och bättre förberedda, så att ingen lämnas ensam i sin sorg.

Tipsen du hittar här är bara några av de många saker vi som medmänniskor kan göra för den som sörjer. Underskatta inte det lilla, även en liten insats kan få stor betydelse.

Vill du ha mer stöd eller någon att prata med är du välkommen att höra av dig till oss.

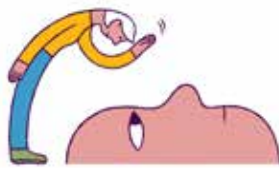
TA INITIATIV

Det är bra om vi som stöttar kan vara den som föreslår en helt vardaglig aktivitet. Bjud på fika, kolla på en film eller ta en promenad i all sin enkelhet. Många som sörjer längtar efter en paus i sorgen och lite vanligt liv. Tänk på att den vi bjuder in kanske tackar nej och att det är helt okej, det viktiga är att vi frågar – och att vi vågar fråga igen.

TA ANSVAR FÖR KONTAKTEN

Viktigast av allt är kanske att vi inte lägger ansvaret för kontakten på den sörjande. Vi kan undvika att säga ”Ring mig om det är något, jag finns här” eftersom risken är stor att den sörjande inte orkar vara den som hör av sig. Då är det bättre om vi säger ”Jag ringer dig på tisdag igen, svara om du orkar”. Ibland får vi inget svar och det är helt okej, den sörjande orkar inte alltid svara, men då kan vi ringa tillbaka, igen och igen.

HA TÅLAMOD

Varje sörjande har sin egen sorgprocess, vilket vi behöver ha förståelse för och tålamod med. Det kan finnas en risk att vi försöker trösta bort sorgen eller visar frustration över att den håller i sig. Sorg har inget bäst-före-datum och det finns ingen normal eller onormalt lång tid som det tar att sörja. Vissa saker behöver helt enkelt berättas om och om igen, så låt din medmänniska älta det som har hänt, det kan vara en viktig del i att förstå och bearbeta sorgen.

VISA NÄRVARO

Många av oss är rädda för att tränga sig på och det slutar ofta med att vi inte hör av oss alls. Kanske tänker vi att den sörjande behöver vara ifred eller att man ska vänta lite med att höra av sig tills ”det värsta gått över”. Det är viktigt att vi tydligt visar att vi finns där så att den sörjande inte känner sig isolerad, utanför eller ignorerad.

BRYT TYSTNADEN

Många känner att det är svårt att höra av sig till en medmänniska som sörjer. Vad ska jag säga? Tänk om det bara blir tyst eller om personen börjar gråta? Men det viktiga är inte vad vi säger utan att vi bryter tystnaden. Och ibland är ett sms en bättre lösning än ett telefonsamtal eftersom det kan vara lättare att både skicka och svara på.

GE UTRYMME

Ofta är det många som sörjer en människa samtidigt, där alla har haft sin egen relation och historia med den som dött. Det är viktigt att vi låter den närmast sörjande vara i fokus och undviker att ta över med våra egna minnen och känslor. Vi måste komma ihåg att låta den sörjandes känslor, oavsett vilka de är, vara de som gäller. Våra tankar och berättelser är såklart också viktiga – men inte viktigast.

MAGDALENAKYRKAN

KYRKCENTRUM I BÅLSTA BYTER NAMN TILL *Magdalenakyrkan*

Från och med första advent 2018 kommer hela huset Kyrkcentrum, på Västerhagsvägen 15 i Bålsta att byta namn från Kyrkcentrum till Magdalenakyrkan. Detta beslut tog kyrkorådet i Håbo pastorat vid sitt sammanträde, den 17 september.

Diskussionerna tog fart i samband med kontraktsprovvisitationen i april 2017, där kontraktspresten Anders Johansson som visitator påpekade att man skulle få till en tydlighet genom att byta namn på Kyrkcentrum till något med "Kyrka", säger Ulrika Uhlander, ordförande i Håbo pastorats kyrkoråd.

Hur har resonemangen gått i kyrkorådet och församlingsråden?
Kyrkorådet respekterade och

tog påpekandena från visitator på största allvar, säger Ulrika Uhlander.

Många diskussioner
Sedan Magdalenasalen ändrat namn till Magdalenakyrkan har diskussioner pågått och ärendet har vid upprepade tillfällen tagits upp på kyrkorådet. Församlingsråden fick frågan på remiss och där visade sig åsikterna vara 2-2 mellan att behålla Kyrkcentrum som namn

eller att byta namn till Magdalenakyrkan. När ärendet slutligen togs upp i kyrkorådet den 17 september kom kyrkorådet, genom röstning, fram till beslutet att Kyrkcentrum i sin helhet ska ändra namn till Magdalenakyrkan, berättar Ulrika.

Det kommer att ta tid innan folk vänjer sig vid det nya namnet.

Det faktiska genomförandet av hela namnbytet – med de konsekvenser det får – kommer att ta ett tag. Det ska till ändringar på kartor och i navigeringssystem, nya vägskyltar, fasadskyltar, anslagstavlor, genomgång av hemsidor, sociala medier, annonser, trycksaker och allt möjligt annat.

För oss, som är vana med Kyrkcentrum, kommer det säkert att

ta en hel del tid innan vi naturligt säger Magdalenakyrkan. Här har vi också ett stort ansvar inför våra medlemmar och övriga invånare i Håbo kommun, att förklara att Magdalenakyrkan är det samma som "gamla" Kyrkcentrum.

Samma verksamhet

Att samma verksamhet fortsätter – med pastorsexpedition och arbetsplatser för anställda i pastoratet – liksom de verksamheter som hela tiden pågår i lokalerna.

Vi tar ett steg i taget och får hjälpas åt att förklara för de som undrar över allt från "var ligger Magdalenakyrkan", till att själva komma ihåg att säga rätt namn, avslutar Ulrika.

BAKGRUNDSINFORMATION OM KYRKCENTRUM I BÅLSTA

När Kyrkcentrum i Bålsta byggdes, 1984-85, byggde man inte i första hand en kyrka, utan lokaler för alla verksamheter i den växande Kalmar-Yttergrans församling, samt förvaltningslokaler med kontorsrum för anställda i Övergrans kyrkliga samfällighet (det som idag heter Håbo pastorat). Den här byggnaden skulle också inrymma ett kapell – en kyrksal – där man skulle kunna fira gudstjänster.

Under årens lopp har det kommit att bli så att Kalmar-Yttergrans församling firar söndagens huvudgudstjänst i kyrksalen inne i förvaltnings-

byggnaden Kyrkcentrum, eftersom den ligger centralt i Bålsta och rymmer många fler gudstjänstbesökare än Kalmar och Yttergrans kyrkor. Idag firas gudstjänst vid fem tillfällen i Kyrkcentrum varje vecka: tisdagar på finska, onsdagar både morgonmessa och kvällsmessa, på fredagar i samband med "Fredagsträffen" och på söndagar högmässa.

När kontraktspresten, Anders Johansson, kom på visitation i april 2017, uttryckte han att det kändes märkligt att pastoratets flesta gudstjänster firas i en förvaltningsbyggnad som heter Kyrkcentrum och inte i en kyrka. Han föreslog att man

skulle ge Kyrkcentrum ett namn som innehöll ordet kyrka, så att det var tydligt att det faktiskt är en kyrka man befinner sig i – inte en kyrksal i en förvaltningsbyggnad.

Eftersom kyrksalen redan tidigare fått namnet Magdalenasalen, beslutade församlingsrådet att den nu istället skulle få namnet Magdalenakyrkan. Efter diskussioner i kyrkoråd och församlingsråd om att det ändå kändes märkligt att fira gudstjänst i en kyrka som ligger inuti en byggnad med ett annat namn, bestämde man att ändra namnet på hela byggnaden, till Magdalenakyrkan.

SKOKLOSTER

Foto: Birgitta Liinamaa

Susanne Cederborg har alltid haft utomhusjobb och trivs bra med det.

SUSANNE UPPSKATTAR KONTAKTEN MED MÄNNISKOR

Löven virvlar i luften och trycks ner på marken av ett lätt höstregn. Det är måndag, och Susanne Cederborg går en inspektionsrunda bland gravarna för att se att allt är i sin ordning efter en veckas semester och helgledigheten.

Hon förvånas över rosorna som envisas med att fortsätta knoppas både här och där på kyrkogården trots kylan som redan biter i öronen. Det är förmodligen den torra sommaren som har tvingat dem att hålla igen blomningen som har satt fart efter höstregnen.

Susanne Cederborg sköter om kyrkogården och vaktmästarsystemerna, både inne i kyrkan och övriga lokaler. Dit hör Sjövillan med cafeteria, som också hyrs eller lånas ut för begravningskaffe, lägerverksamhet, med mera. Den gångna helgen har exempelvis scouterna använt huset för läger.

Tycker om utomhusarbete

Det är inte bara Skokloster kyrka som ligger under hennes ansvar utan även Höggeby.

– Men det är bara under vinterhalvåret, säger hon.

Just nu är det många som byter ut sommarblommorna på gravar-

na mot ljung och kransar, vilket märks av soptunnorna som nästan svämmar över.

Susanne är bosatt i Enköping. Hon har alltid tidigare jobbat hemma, med utomhusarbete, så när det var dags att söka jobb utanför hemmet låg kyrkvaktmästarsysslan nära till hands.

– Utomhusjobb passar mig bra. I Håbo pastorat har man förutom den yttre gravskötseln med gräsklippning, häckklippning, lövupptagning, planteringar med mera också lagt in inre tjänster i jobbet. Så vi är med vid gudstjänster, begravningar, dop, konserter och föreläsningar också.

Dop gillar hon särskilt, med alla glada, skrattande barn och den positiva stämning som barndop alltid är kopplat till.

– Det är härligt med dop, säger hon.

Susanne gillar den historiska miljön i Skokloster och menar

Under vinterhalvåret är det relativt lugnt både i Skokloster, kyrkan och kyrkogården. Då kan Susanne tycka att det blir lite ensamt ibland.

att det inte är många som har förmånen att ha en så speciell och vacker arbetsmiljö, med Mälaren i bakgrunden, slottet med parken och äppelträdgården.

Kan bli ensamt ibland

Under det mörka halvåret kan det bli lite ensamt, och hon är mån om att alla lampor går att tända när hon kommer till jobbet tidiga morgnar.

– Jag är inte mörkrädd men det blir bra mörkt här ute, säger hon. På sommaren är det i gengäld väldigt mycket rörelse i omgivningarna. Turisterna vandrar runt och tittar på gravarna och växlar

gärna några ord med Susanne.

Det gör förstås också alla andra besökare, både i samband med begravningar och gravbesök.

– Jag har mycket kontakt med människor i det här jobbet. Vad jag uppskattar extra mycket är när jag får återse personer som sist när vi träffades, under en begravning, var nedbrutna av sorg men som sedan har fått tillbaka livsgnistan.

– Här var det fullt, säger Susanne Cederborg när hon öppnar soptunnan, lyfter ut den svarta säcken och bär bort den.

KALMAR

Foto: Birgitta Liinamaa

ALLHELGONAHELGEN ÄR PERNILLAS FAVORIT

Lövverken på träd och buskar på Kalmar kyrkogård brinner i vackra höstkulörer. Pernilla Enlund, i en orange jacka som smälter perfekt in i omgivningen, njuter av skönheten. Hon låter sig inte störas av vetskapen om att lövprakten inom kort ligger på marken och att det är hon som ska ta upp allt.

Pernilla Enlund har jobbat som vaktmästare i Kalmar kyrka i fem år. Hon är, liksom två av kollegorna i pastoratet, Enköpingsbo. Hon har bott i Bålsta ett år nu, men återvänder till Enköping vid årsskiftet. Jobbet har hon dock inga planer att lämna.

– Jag jobbade som säsongsarbetare på en kyrkogård i Enköping innan jag behövde ett jobb året om. Jag sökte tjänsten här utan att egentligen veta vad den innehöll. Det har jag inte ångrat en enda dag, det är ett jätteroligt jobb och jag stormtrivs här, säger hon.

Två begravningar i veckan

Kyrkogården är stor, med många grusgångar att hålla krattade och fria från ogräs. Kalmar kyrka har i genomsnitt två begravningar i veckan, med vissa toppar och dalar. Just nu råder det stiltje. Årets topp var i februari-mars då det till och med uppstod kö.

– Vi har 40 bortgångna som kommer att hedras nu under allhelgonahelgen. Eftersom vi inte får ta in fler än 50 personer har vi delat upp minnesgudstjänsterna i två, en klockan 15 och en klockan 17, säger Pernilla Enlund.

Anledningen till begränsningen är att det saknas nödutgång. Sådan är dock på gång.

Pernilla själv älskar allhelgonahelgen.

– Det är den bästa helgen på hela året. Det är en sån härlig och varm stämning, folk är inte ledsna utan oftast har den värsta sorgen hunnit lägga sig. Det kan också komma några som har gift sig här under året, bara för stämningen. Sen är det ju också alla ljusen på kyrkogården, det är så fantastiskt vackert.

Det händer att hon träffar på människor hon haft närmare kontakt med i samband med en begravning.

– Vissa människor gör intryck och fastnar mer än andra och det känns bra att återse dem.

Jobbet består till största delen av trädgårdsskötsel. Resten av arbetstiden går åt till städning, tvätt, övrig lokalvård och sysslor inne i kyrkan, med ljud, ljus och blommor. Pernilla väljer att tvätta altardukar, dopdukar och prästskrudar själv, i stället för att lämna in på kemtvätt.

– Då vet jag var jag har allt, säger hon.

Birgitta Liinamaa

Fadern till en av de omkomna på vikingaskeppskopian Ormen Friske var präst i församlingen. Därför finns en kopia av minnesstenen vid Kalmar kyrka. Skeppet gick under i Nordsjön 1950.

Pernilla Enlund visar upp den relativt nya askminneslundan. På de små metallbladen graveras namnen på dem som ligger här.

ÖVERGRAN

Foto: Birgitta Liinamaa

Övergrans kyrka är nästan som ett andra hem för Håkan Sundström, som har gått här i omgivningarna sedan barnsben.

Övergrans kyrka är kyrkan mitt i byn. Vaktmästaren Håkan Sundström är uppväxt i byn och hans morfar var kyrkvärd.

– Jag hittade min morfars namnteckning uppe i tornet och satte dit min egen bredvid, berättar Håkan Sundström.

Hans båda föräldrar och morfar ligger begravda på Övergrans kyrkogård, och han är förstås bekant även med många andra av alla som fått sin sista viloplats på hans arbetsplats.

– Men det byggs ju mycket här, i Krägga bland annat, som också tillhör församlingen, så det är mycket nytt folk. Det finns också många som inte alls bor här som väljer att begrava sina anhöriga här.

Gravstenen med ett mysterium

På kyrkogården finns en del mycket gamla gravstenar som står skyddade kvar. Inskriptionerna på dem går inte alltid att tyda. Några av dem väcker mer nyfikenhet än andra, som stenen som berättar att här vilar inspektör, riksdagsman och rusthållare Eric Öman. Han dog 14 januari 1826.

– Längre ner på stenen framgår att hans fru också ligger här. Hon dog bara en dag efter honom så man funderar ju på vad det var som hände. Det är lite tråkigt att

det inte står lite mer utförligt. Håkan har aldrig lämnat Övergran utan har både bott och arbetat där. Hans arbetsgivare före Håbo pastorat var Katrinedals gård, och nu har det gått 23 år sedan jobbytet.

Snickarglädje

Förutom skötseln av kyrkogården, med allt vad det innebär, sköter han också en del fastighetssystem i pastoratets alla kyrkor och församlingshem. Överlag hjälper vaktmästarna varandra när det behövs.

Den inre delen av tjänsten omfattar städning, ljudhantering, att ordna med blommor med mera, både vid vanliga gudstjänster, begravningar, bröllop och dop.

– Vi har inte så mycket begravningar här utan mest dop och bröllop. Det är väldigt populärt att gifta sig här, många söker sig utåt från Stockholm. Det är många kändisar som gifter sig här, berättar Håkan.

Just nu handlar arbetet på kyrkogården mycket om löv som faller ner i stora sjok och täcker marken.

Håkan snickrar utöver de vanliga vaktmästarsysslor. Det är när något behöver tillverkas som hans kunnande och intresse kommer väl till pass. Han visar en rejäl klädhängare inne i kyrkan, med precis samma utformning på gaveln som det är på kyrkbänkarna. Det ser ut som att klädhängaren tillhör ursprungsinredningen.

– Jag har gjort lite grejer, till andra kyrkor också. Härnäst kan det behövas nya psalmnummer-tavlor.

Det finns en del intressanta uppgifter på särskilt gamla gravstenar. Texten på den här går inte att tyda, men Håkan berättar att det var några besökare i somras som intresserade sig särskilt för denna i somras.

Birgitta Liinamaa

YTTERGRAN

Foto: Birgitta Liinamaa

20 år PÅ SAMMA JOBB

Åkgräsklipparen har oturligt nog lagt av lagom inför allhelgonahelgen då kyrkogården har allra flest besökare.

– Jag hoppas det går att få ordning på den snabbt, säger Fredrik Axelsson som är väldigt mån om att göra det lite extra fint till den stora helgen då många skänker en extra tanke åt sina bortgångna nära och kära.

Fredrik Axelsson, vaktmästare i Yttergrans kyrka, kan numera namnen och inskriptionerna på de flesta gravstenar, ”en massa onödigt kunnande” som han själv beskriver det.

– Jag känner inte så många här eftersom jag bor i Enköping så jag vet inte vilka som ligger där. Men det händer att man stannar upp och funderar över någons öde, säger han.

Han stöter förstås också på besökare på kyrkogården.

– Då växlar man några ord, särskilt med den som kommer ofta. Man känns igen efter 20 år, säger han med ett skratt.

Stor variation

Under vinterhalvåret jobbar han ensam. Under den andra halvan av året har han hjälp med skötseln av kyrkogården, som dock är bara en del av ar-

betsuppgifterna.

Gräset ska klippas, löven samlas upp, rabatterna rensas och häckarna klippas.

– Det är på våren och sommaren som det är mest att göra utomhus. På vintern ska gångarna plogas och skottas så det går att komma fram till gravarna.

Förutom trädgårdsskötseln, som är Fredriks favorit, består jobbet också av en hel del annat, skötsel och städning av alla lokaler exempelvis. Han är med på begravingar, sköter prästens ljud, ringer i klockorna, och vid borgerliga begravingar i kapellet har han också hand om musiken, ofta via telefonen.

Möten med människor i sorg har han lärt sig att hantera.

– Det känns bra, det känns att man gör mer nytta när man pratar med dem som mist någon än dem som ska gifta sig, säger Fredrik.

Varierande och fritt

Yttergrans kyrka tillhör Kalmar-Yttergrans församling. Den härstammar från 1100-talet och är Uppsala stifts minsta medeltidskyrka, vilket lockar en del turister.

– Är det några enstaka som kommer guidar jag runt dem, men kommer en hel busslast ringer jag Linnea Hagelin.

Gudstjänster firas inte längre i alla kyrkor annat än vid storhelger. Allhelgonahelgen är den absolut största kyrkhelgen då många, förutom att pryda och tända ljus på gravar, också går på en minnesgudstjänst.

– Minnesgudstjänsten i allhelgonahelgen blir allt mer välbesökt i takt med att Bålsta växer. Fler och fler vill skänka en tanke åt sina bortgångna anhöriga.

Vad är det bästa med ditt jobb?

– Det är väldigt varierande och fritt. Ingen dag är den andra lik. Det är ensamt ibland, men vi hjälps också åt med vaktmästarna i andra kyrkor med vissa arbetsuppgifter, som att fälla träd vid Kalmar kyrka eller bygga scen i Kyrkcentrum.

Birgitta Liinamaa

Att sköta ljud och tända ljus i samband med gudstjänster, begravingar, dop och bröllop är en del av det inre arbetet.

DET ÄR VIKTIGT ATT FÅ KÄNNA SIG

välkommen!

Jag träffar Eva och Evelina på kyrktoget på Kyrkcentrum där det luktar nybakat. De har bakat hela dagen till fredagsträffen och högmässan.

Evelina jobbar som vaktmästare på Kyrkcentrum och sköter både det yttre och inre. Några av hennes uppgifter är att klippa gräset, trimma, baka till gudstjänster och sköta ljudet under gudstjänster och konserter.

Eva som är husmor fixa bland annat fika till alla verksamheter, bakar till gudstjänster och ser till att det alltid finns kaffe och fikabröd.

Glädje och sorg

Vid Kyrkcentrum finns ingen kyrkogård att sköta, eller träffa människor på. Därmed inte sagt att det inte kommer många för att besöka Kyrkcentrum av olika anledningar.

På frågan vilka människor Eva och Evelina möter på Kyrkcentrum

” **DET SKULLE BEHÖVA GÖRAS LITE MER**

REKLAM OM ATT DET ALLTID FINNS KAFFE OCH FIKA HÄR.

trum så blir svaret alla möjliga. Här möts glädje och sorg, stora som små. De upplever att många som kommer känner sig ensamma och tycker att Kyrkcentrum är en trivsam miljö. Det är en lugn miljö där man kan fika gott. Kyrktoget har en varm miljö där människor känner sig välkomna.

Vet människor om att de kan komma hit och fika?

– Nej, inte alla tror jag. Det skulle behöva göras lite mer

reklam till det att det alltid finns kaffe och fika här, säger Eva.

Bemötande är viktigt

De tycker själva att det viktigaste med deras jobb är bemötandet av människorna som kommer till Kyrkcentrum. Ett bra bemötande är jätteviktigt och att kunna läsa av människor och inte bara rusa fram. Det kan finnas en människa som vill sitta för sig själv och då ska det respekteras.

Evelina som vaktmästare möter mest människor på t.ex. fredagsträffen och gudstjänster och håller med om att bemötande är viktigt, att man glad.

Även när det inte finns personal i köket ska det alltid finnas kaffe så den som vill kan ta sig en kopp. De avslutar med att säga att:

– Det är viktigt att få känna sig välkommen!

Sarah Altin Tolppanen

5 SNABBA MED EVA

HÖST – VÅR
FIKA – SOPPA
CHIPS – GODIS
MÖRKT – LJUST
KLURIGT – ROLIGT

5 SNABBA MED EVELINA

HÖST – VÅR
FIKA – SOPPA
CHIPS – GODIS
MÖRKT – LJUST
KLURIGT – ROLIGT

Dags att slå hål på tolv fördomar om kyrkan och gudstjänsten!

Mikael Högström sitter med i församlingsrådet i Skoklosters församling och i kyrkorådet i Håbo pastorat. Dessutom är han kyrkvård i Skoklosters kyrka. Mikael har i sin vardag och i sitt arbete - utanför kyrkan - stött på en del fördomar som han vill slå hål på:

FÖRDOM NR 1

Jag är inte medlem i kyrkan så jag får inte gå dit.

Du behöver inte vara medlem i kyrkan för att besöka/delta i gudstjänsten. Svenska kyrkans gudstjänster är offentliga och öppna för alla. Vaktmästaren står inte i dörren och kontrollerar "medlemskortet". Det finns inga medlemskort i Svenska kyrkan.

FÖRDOM NR 2

Jag tror inte på Gud, så jag får inte gå till kyrkan.

Du behöver inte vara troende för att gå i kyrkan. Sverige har varit ett kristet land i 1000 år och det hör till allmänbildningen att i stora drag veta hur en gudstjänst går till. Är du inte intresserad av själva förkunnelsen, kan du lyssna på musiken och det kan faktiskt hända att prästen säger ett och annat vettigt ord. Efteråt har vi trevlig samvaro vid kyrkkaffet. Sedan vet vi av erfarenhet att det inte är helt "riskfritt" att gå i kyrkan - det händer emellanåt att Jesus ger sig till känna och knackar en på axeln.

FÖRDOM NR 3

Jag har inte lust att byta om till fina kläder, så jag kan inte gå till kyrkan.

Du behöver inte klä dig fin för att gå i kyrkan. De vanliga kläderna duger gott.

FÖRDOM NR 4

Jag vet inte hur jag ska bete mig under en gudstjänst, så jag kan inte gå till kyrkan.

Det finns inga som helst förväntningar på dig under en gudstjänst. Det går alldeles utmärkt att sitta längst bak i kyrkan och titta på. Vi får ofta fått höra att folk känner sig osäkra på när man ska stå och när man ska sitta under gudstjänsten. Det är inget jättestor problem. Titta på hur kyrkvärderna gör om du är osäker - eller gör som du själv vill. Det finns inga "rätt" eller "fel".

FÖRDOM NR 5

Jag stannar hemma för jag har ont i kroppen och det blir svårt med allt stående och sittande.

Har du problem att resa dig från sittande eller falla på knä, gör du som du finner bekvämast. Du behöver inte ursäktas dig. Stå hela tiden eller sitt - du bestämmer själv. Det går också utmärkt att ta emot nattvarden stående.

FÖRDOM NR 6

Jag har stökiga barn, så jag kan inte gå till kyrkan.

Såväl stökiga som lugna barn ÄR välkomna i kyrkan. Vi är inte på teatern eller operan. Gudstjänsten är hela församlingens angelägenhet - även barnens. Jesus har sagt: "Låt barnen komma till mig". Vi vet att barn kan höras. Prästen får upprepa sig om det är svårt att göra sig hörd. Ofta finns det ordnat pyssel för barnen.

FÖRDOM NR 7

Alla kommer att titta på mig om jag går till kyrkan.

Möjligheten finns att människor i kyrkan blir nyfikna på vem du är, men det är ingens mening att stirra ut dig eller vara påträngande. Du får vara precis så anonym du vill. Det enda som kommer att hända är att vaktmästaren säger välkommen när du kommer in i kyrkan. Det är inte oartigt att sätta sig på sista bänkraden.

FÖRDOM NR 8

Jag vill inte gå fram och ta emot nattvarden, så jag kan inte gå till kyrkan.

Ofta firas nattvard under gudstjänsterna. Det kan kännas jobbigt när folk går fram och tar emot nattvarden. Man känner pressen att man måste gå fram. Det är en missuppfattning! Allt i kyrkan är frivilligt. Du behöver inte gå fram och ta emot nattvarden om du inte vill.

FÖRDOM NR 9

Jag är döpt i en annan kyrka än Svenska kyrkan, så jag får inte gå fram och ta emot nattvarden.

Svenska kyrkan tillämpar "öppet nattvardsbord" vilket innebär att alla (oavsett kyrkotillhörighet) som är döpta och vill ha med Jesus att göra, är välkomna fram att ta emot nattvarden.

FÖRDOM NR 10

Jag är homosexuell och därför är jag inte välkommen i kyrkan

Att Svenska kyrkan är en organisation som har en fördomsfull inställning till HBTQ-personer är en missuppfattning. Håbo pastorat och dess kyrkor är 100% inkluderande. Vi fäster inget som helst avseende vid faktorer som sexuell läggning, kön, könsidentitet, ålder, social ställning, etnisk härkomst, etc,

FÖRDOM NR 11

Jag kanske råkar komma för sent och stör när jag kliver in i kyrkan.

Du är inte på teatern, där du måste vänta till pausen för att bli insläppt i salongen. När det är gudstjänst, är du EXTRA välkommen - oavsett när du kommer!

FÖRDOM NR 12

Gudstjänsten känns obegriplig.

Ett utmärkt tillfälle att stilla din nyfikenhet. Fråga prästen, vaktmästaren, musikern eller kyrkvärderna om du undrar över något.

ALLA ÄR VÄLKOMNA I KYRKAN!

Mikael Högström,
Kyrkvård i Skoklosters kyrka

KONTAKTA HÅBO PASTORAT

www.svenskakyrkan.se/habopastorat/kontakt

Sök även upp oss och följ oss i sociala medier!

Vill du bli medlem i Svenska kyrkan? Fyll i talongen och skicka/lämna in den, eller ring oss så sänder vi dig en inträdesblankett. Tel. 0171-46 80 20.
OBS! Du kan inte anmäla utträde på denna talong.

ANMÄLAN OM INTRÄDE I SVENSKA KYRKAN

Förnamn och efternamn

Adress Postnr Ort

Skicka din anmälan till:

Svenska kyrkan Håbo pastorat, Box 194, 746 24 Bålsta.

BESÖKSADRESS: Västerhagsvägen 15. E-POST: overgran.pastorat@svenskakyrkan.se.

RECEPTIONEN I MAGDALENKYRKAN ÄR VANLIGTVIS ÖPPEN VARDAGAR 9-12, 13-15

Avvikande öppettider under hösten 2018 är:

ALLHELGONA	JUL	NYÅR
2 november 9-12	24 dec STÄNGT	31 dec STÄNGT
	25 dec STÄNGT	1 jan STÄNGT
	26 dec STÄNGT	

KALENDER –Med reservation för ändringar

5 NOVEMBER MÅNDAG

11.00 DALÄNGEN ÄLDREBOENDE
14.00 SOLÄNGEN ÄLDREBOENDE
GUDSTJÄNST

6 NOVEMBER TISDAG

12.00–13.00 MAGDALENAKYRKAN
SOPPLUNCH
13.00 MAGDALENAKYRKAN **FINSK ANDAKT & FINSKA GRUPPEN**

19.00 KALMAR KYRKA **MÄSSA I TAIZÉANDA**
19.00 HÄGGEBYGÅRDEN **SAMTAL KRING FRÄLSARKRANSEN**

7 NOVEMBER ONSDAG

08.30 MAGDALENAKYRKAN
MORGONMÄSSA
18.30 MAGDALENAKYRKAN **VECKOMÄSSA**

8 NOVEMBER TORSDAG

9.00–13.00 MAGDALENAKYRKAN **BAKDAG**
11.30–13.00 KLOSTERGÅRDEN **SOPPLUNCH**

9 NOVEMBER FREDAG

13.30 MAGDALENAKYRKAN
FREDAGSTRÄFFEN "100% Beatles", med Anna Graveley och Gunilla Nordqvist Paulsson.

11 NOVEMBER SÖNDAG

11.00 SKOKLOSTERS KYRKA
MÄSSA Bibelpyssel för barn.
11.00 MAGDALENAKYRKAN
HÖGMÄSSA Bibelpyssel för barn.
14.00 ÖVERGRANS KYRKA
GUDSTJÄNST
15.00 MAGDALENAKYRKAN **KONSERT**
Håbo Damkör. Musikskolans barn och lärare.
18.00 HÄGGEBY KYRKA
SINNESROMÄSSA

13 NOVEMBER TISDAG

12.00–13.00 MAGDALENAKYRKAN
SOPPLUNCH
13.00 MAGDALENAKYRKAN **FINSK ANDAKT & FINSKA GRUPPEN**
19.00 KALMAR KYRKA **MÄSSA I TAIZÉANDA**

14 NOVEMBER ONSDAG

08.30 MAGDALENAKYRKAN
MORGONMÄSSA
18.30 MAGDALENAKYRKAN **VECKOMÄSSA**

15 NOVEMBER TORSDAG

11.30–13.00 HÄGGEBYGÅRDEN **SOPPLUNCH**
14.00 POMONA **GUDSTJÄNST**

16 NOVEMBER FREDAG

13.30 MAGDALENAKYRKAN
FREDAGSTRÄFFEN Upplands–Bro Sextetten.

17 NOVEMBER LÖRDAG

15.00 MAGDALENAKYRKAN **KONSERT**
"Ett Stycke av Livet". Jacob Nowak, violin. Elena Kaledina, piano och Evelina Kaledina, tvärflöjt.

18 NOVEMBER SÖNDAG

11.00 SKOKLOSTERS KYRKA
MÄSSA Bibelpyssel för barn
11.00 MAGDALENAKYRKAN
GUDSTJÄNSTEN SAMMANLYST TILL BJÖRKSÄTERKYRKAN KL. 11.00
11.00 BJÖRKSÄTERKYRKAN
EKUMENISK GUDSTJÄNST Arrangeras av Kristna Rådet i Håbo
14.00 ÖVERGRANS KYRKA **GUDSTJÄNST**
18.00 HÄGGEBY KYRKA **GUDSTJÄNST**

19 NOVEMBER MÅNDAG

11.00 DALÄNGEN ÄLDREBOENDE
14.00 SOLÄNGEN ÄLDREBOENDE
GUDSTJÄNST

20 NOVEMBER TISDAG

12.00–13.00 MAGDALENAKYRKAN
SOPPLUNCH
13.00 MAGDALENAKYRKAN **FINSK ANDAKT & FINSKA GRUPPEN**
19.00 KALMAR KYRKA **MÄSSA I TAIZÉANDA**

21 NOVEMBER ONSDAG

08.30 MAGDALENAKYRKAN
MORGONMÄSSA
13.30 KYRKCENTRUM **SYFÖRENINGEN PARKGÅRDSTRÄFFEN**
18.30 MAGDALENAKYRKAN **VECKOMÄSSA**

22 NOVEMBER TORSDAG

17.00–18.30 KLOSTERGÅRDEN
KVÄLLSSOPPA

23 NOVEMBER FREDAG

13.30 KYRKCENTRUM **FREDAGSTRÄFFEN**
"Sånger och allsånger av Dan Andersson".
Bro Spelmän och Anna Graveley.

25 NOVEMBER SÖNDAG

11.00 SKOKLOSTERS KYRKA
MÄSSA Bibelpyssel för barn
11.00 MAGDALENAKYRKAN
HÖGMÄSSA Bibelpyssel för barn
14.00 ÖVERGRANS KYRKA
MÄSSA
14.00–16.00 HÄGGEBYGÅRDEN
HÄGGEBY KYRKLIGA SYFÖRENINGENS ÅRLIGA SYFÖRENINGSAUKTION
18.00 HÄGGEBY KYRKA
MUSIKGUDSTJÄNST

26 NOVEMBER MÅNDAG

13.30 MAGDALENAKYRKAN
DIAKONIGRUPPENS MÅNADSMÖTE
19.00 HÄGGEBYGÅRDEN
HÄGGEBY KYRKLIGA SYFÖRENING

27 NOVEMBER TISDAG

12.00–13.00 MAGDALENAKYRKAN
SOPPLUNCH
13.00 MAGDALENAKYRKAN **MÄSSA PÅ FINSKA & FINSKA GRUPPEN**
19.00 KALMAR KYRKA **MÄSSA I TAIZÉANDA**
19.00–21.00 MAGDALENAKYRKAN
SYFÖRENINGEN PARKGÅRDSTRÄFFENS TRADITIONELLA JULAUKTION

28 NOVEMBER ONSDAG

08.30 MAGDALENAKYRKAN
MORGONMÄSSA
18.30 MAGDALENAKYRKAN **VECKOMÄSSA**

29 NOVEMBER TORSDAG

14.00 POMONA **GUDSTJÄNST**

1 DECEMBER LÖRDAG

11.00–16.00 SJÖVILLAN I SKOKLOSTER
ADVENTSCAFÉ Gulaschsoppa, smörgåsar och gott fikabröd!
11.00–16.00 SKOKLOSTERS KYRKA
KYRKAN ÄR ÖPPEN OCH GUIDE FINNS PÅ PLATS.

2 DECEMBER SÖNDAG 1:A ADVENT

11.00 SKOKLOSTERS KYRKA
MÄSSA Bibelpyssel för barn Kyrkan är öppen 11.00–16.00 och guide finns på plats.
11.00–16.00 SJÖVILLAN I SKOKLOSTER
ADVENTSCAFÉ Gulaschsoppa, smörgåsar och gott fikabröd!
11.00 MAGDALENAKYRKAN
ADVENTSHÖGMÄSSA Mikaelikören medverkar.
11.00 YTTERGRANS KYRKA
ADVENTSGUDSTJÄNST Kristian Rask, trumpet. Mikael Rutersten, orgel.
11.00 ÖVERGRANS KYRKA
ADVENTSGUDSTJÄNST Klosterlikören medverkar.
15.00 SKOKLOSTERS KYRKA
KONSERT "Mässmusik med glädje" Bålsta Kammarkör, solister och orkester.
18.00 HÄGGEBY KYRKA
ADVENTSGUDSTJÄNST Jan Boman, trumpet.

3 DECEMBER MÅNDAG

11.00 DALÄNGEN ÄLDREBOENDE
14.00 SOLÄNGEN ÄLDREBOENDE
GUDSTJÄNST

4 DECEMBER TISDAG

12.00–13.00 MAGDALENAKYRKAN
SOPPLUNCH
13.00 MAGDALENAKYRKAN **FINSK ANDAKT & FINSKA GRUPPEN**

19.00 KALMAR KYRKA MÄSSA I TAIZÉANDA

19.00 MAGDALENAKYRKAN **PIANOKONSERT**
Suomi sydämässäni – Finland i mitt hjärta.
Zolzaya Tserendorj, pianist.

19.00 HÄGGEBYGÅRDEN **SAMTAL KRING FRÄLSARKRANSEN**

5 DECEMBER ONSDAG

08.30 MAGDALENAKYRKAN
MORGONMÄSSA
18.30 MAGDALENAKYRKAN **VECKOMÄSSA**

6 DECEMBER TORSDAG

12.00–18.00 KLOSTERGÅRDEN **EFTIS JULMARKNAD** Jultallrik, julfika & julstämning.
9.00–14.00 MAGDALENAKYRKAN **BAKDAG**

7 DECEMBER FREDAG

13.30 MAGDALENAKYRKAN
FREDAGSTRÄFFEN "Julvandring. – Kom och upplev julens glada budskap, med alla sinnen!"

8 DECEMBER LÖRDAG

14.00 MAGDALENAKYRKAN **KAUNEIMMAT JOULULALUT** – De vackraste julsångerna på finska.

9 DECEMBER SÖNDAG

11.00 MAGDALENAKYRKAN
GUDSTJÄNSTEN SAMMANLYST TILL YTTERGRANS KYRKA

11.00 YTTERGRANS KYRKA **HÖGMÄSSA**
11.00 SKOKLOSTERS KYRKA **MÄSSA**
Bibelpyssel för barn.

15.00 MAGDALENAKYRKAN **KONSERT**
Gospelkören Heavenly Joy.

18.00 HÄGGEBY KYRKA **MÄSSA I TAIZÉANDA** Klosterlikören medverkar.

18.00 MAGDALENAKYRKAN **KONSERT**
Gospelkören Heavenly Joy.

11 DECEMBER TISDAG

12.00–13.00 MAGDALENAKYRKAN
SOPPLUNCH
13.00 MAGDALENAKYRKAN **FINSK ANDAKT & FINSKA GRUPPEN**

19.00 KALMAR KYRKA **MÄSSA I TAIZÉANDA**

19.00 HÄGGEBYGÅRDEN **SAMTAL KRING FRÄLSARKRANSEN**

12 DECEMBER ONSDAG

08.30 MAGDALENAKYRKAN
MORGONMÄSSA
17.00 KYRKCENTRUM **SYFÖRENINGEN PARKGÅRDSTRÄFFEN**
18.30 MAGDALENAKYRKAN **VECKOMÄSSA**

13 DECEMBER TORSDAG LUCIADAGEN

11.30–13.00 HÄGGEBYGÅRDEN **SOPPLUNCH**
14.00 POMONA **GUDSTJÄNST**
18.30 HÄGGEBY KYRKA
LUCIAGUDSTJÄNST

19.00 HÄGGEBY KYRKA LUCIAFIRANDE

Kröning av Håbo lucia.

14 DECEMBER FREDAG

13.30 KYRKCENTRUM **FREDAGSTRÄFFEN**
Luciatåg med Mikaelikören.

15 DECEMBER LÖRDAG

18.00 ÖVERGRANS KYRKA **LUCIA- OCH JULKONSERT** Unga musikaltanger i Håbo.

16 DECEMBER SÖNDAG

11.00 SKOKLOSTERS KYRKA
GUDSTJÄNST Gudstjänsten leds av församlingsbor.

11.00 MAGDALENAKYRKAN

HÖGMÄSSA Bibelpyssel för barn.

11.00 ÖVERGRANS KYRKA

FAMILJEGUDSTJÄNST Dockteatermusikal.

15.00 MAGDALENAKYRKAN **JULKONSERT**

Kören Envisorna.

18.00 HÄGGEBY KYRKA

GUDSTJÄNST

18.00 ÖVERGRANS KYRKA **JULKONSERT**

Kören Envisorna.

17 DECEMBER MÅNDAG

11.00 DALÄNGEN ÄLDREBOENDE

14.00 SOLÄNGEN ÄLDREBOENDE

GUDSTJÄNST

19 DECEMBER ONSDAG

08.30 MAGDALENAKYRKAN

MORGONMÄSSA

18.30 MAGDALENAKYRKAN **VECKOMÄSSA**

19.00 ÖVERGRANS KYRKA **JULKONSERT**

Kören Octavia.

20 DECEMBER TORSDAG

19.00 HÄGGEBY KYRKA **JULKONSERT**

"Vi sjunger in julen". Klosterlikören.

22 DECEMBER LÖRDAG

16.00 SKOKLOSTERS KYRKA **JULKONSERT**–

Kören La Femme.

23 DECEMBER SÖNDAG

11.00 SKOKLOSTERS KYRKA

MÄSSA Bibelpyssel för barn.

11.00 MAGDALENAKYRKAN

HÖGMÄSSA Bibelpyssel för barn.

24 DECEMBER MÅNDAG JULAFTON

10.00 SKOKLOSTERS KYRKA **JULKRUBBA**

11.00 MAGDALENAKYRKAN

SAMLING VID JULKRUBBAN

11.00 ÖVERGRANS KYRKA **SAMLING VID**

JULKRUBBAN Julspel med familjen Westre.

11.30 HÄGGEBY KYRKA **JULKRUBBA**

14.00 KALMAR KYRKA **SAMLING VID**

JULKRUBBAN

23.00 MAGDALENAKYRKAN

JULNATTSMÄSSA

25 DECEMBER TISDAG JULDAGEN

06.00 YTTERGRANS KYRKA **JULOTTA**

07.00 ÖVERGRANS KYRKA **JULOTTA**

07.00 HÄGGEBY KYRKA **JULOTTA**

07.30 SKOKLOSTERS KYRKA **JULOTTA**

10.00 ÖVERGRANS KYRKA

FINSK JULOTTA

11.00 MAGDALENAKYRKAN

GUDSTJÄNSTEN SAMMANLYST TILL

YTTERGRANSKYRKA KL. 06.00

26 DECEMBER ONSDAG ANNANDAG JUL

11.00 MAGDALENAKYRKAN

GUDSTJÄNSTEN SAMMANLYST TILL

KALMAR KYRKA

11.00 KALMAR KYRKA **HÖGMÄSSA**

11.00 SKOKLOSTERS KYRKA **HÖGMÄSSA**

27 DECEMBER TORSDAG

14.00 POMONA **GUDSTJÄNST**

30 DECEMBER SÖNDAG

11.00 MAGDALENAKYRKAN

MÄSSA MED SMÅ OCH STORA Julkul för

barnen efter gudstjänsten.

11.00 SKOKLOSTERS KYRKA

MÄSSA

11.00 ÖVERGRANS KYRKA

GUDSTJÄNST I NYÅRSTID

18.00 HÄGGEBY KYRKA

GUDSTJÄNST

31 DECEMBER MÅNDAG

16.00 HÄGGEBY KYRKA

NYÅRSBÖN

17.00 SKOKLOSTERS KYRKA

NYÅRSBÖN

18.00 KALMAR KYRKA **NYÅRSBÖN**